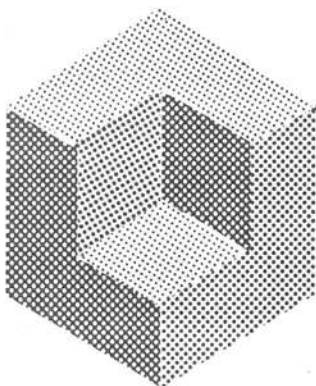




Beszámolók • Szemlék • Közlemények

KÖZLEMÉNYEK

Befejezte munkáját a IV. országos könyvtárügyi konferencia

A Kertészeti Egyetem dísztermében f. évi június 2-án és 3-án tanácskoztak a *IV. országos könyvtárügyi konferencia* meghívottai.

Az a tény, hogy a konferenciát – információpolitikai mondanivalóval – KÖPECZI BÉLA akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkár-helyettese nyitotta meg, bevezető előadásának elmondására pedig POZSGAY IMRE művelődési miniszter vállalkozott, egyértelműen jelzi: ezúttal az elsődleges cél korántsem a szakmabeliek összehozása s velük a szorosan vett szakmai tennivalók megtárgyalása–megvitatása volt. A meghívottak és a felszólalók összetételéből – jó kétharmaduk a felügyeleti szerveket és a fenntartókat képviselte – ugyancsak erre lehet következtetni.

E konferenciának nevezetesen és mindenekelőtt azt kellett közvéleményformálóan demonstrálnia, hogy a könyvtárak és a szakirodalmi tájékoztatási intézetek a ma és a holnap társadalmában másféle intézmény- és szolgáltatásrendszerrel nem pótolhatóan segítik elő a gazdaság-, tudomány- és művelődéspolitikai célok elérését, illetve azt, hogy mindennek ellenére ez az intézmény- és szolgáltatásrendszer az elmúlt évtizedben viszonylag elmaradt a fejlődés általános szintjétől.

A konferenciai hozzászólások két előzetesen kiadott dokumentum mentén, e dokumentumokat kiegészítve, gazdagítva és itt-ott vitatva őket, hangzottak el. Az egyik dokumentum – a testesebb – a könyvtár- és szakirodalmi tájékoztatásügyet meghatározó társadalmi ténye-

ket és irányzatokat, az elért eredményeket és elszenvetett kudarccokat, valamint a fejlesztési tennivalókat mutatta be. A másik dokumentum – a szikárabb – tulajdonképpen az előző általánosítottabb kivonata volt, s mint ilyen a konferencia téziseiként szerepelt.

Noha a konferencia napjaiban fullasztó kánikula uralkodott, a megjelentek aktivitása és figyelme egy pillanatra sem lankadt el, és a közönség tárgyalási szakaszonként való, a tanácskozásokra–konferenciákra oly jellemző fogyása is csak minimális volt. E külsőlegesen látszó körülmény úgy értelmezhető, hogy aki mondta – lett legyen az magas rangú pártfunkcionárius, tanácsi tisztségviselő, vállalati vezető, egyetemi rektor vagy éppen nemzeti, illetve országos szakkönyvtári főigazgató, főiskolai tanszékvezető, pályakezdő könyvtáros – az komolyan is vette, amit mondott.

Ám mondott-e, mondhatott-e a konferencia a jelenlegi gazdasági helyzetben valami általánosan érvényeset egy olyan intézményi és szolgáltatási rendszer jövőjéről, amely szükségképpen más-más megjelenési formában és más-más hordozott tartalommal ugyan, de egyaránt jelen van mind az általános és középiskolákban, mind a termelőüzemekben, mind a felsőoktatásban és a kutatásban, hogy a minden állampolgár számára elérhető nyilvános közművelődési könyvtárakat ne is említsük?

Megítélésem szerint mondott, s ráadásul olyan körülmények között, amiben a megvalósulás ígérete is benne foglaltatik. Főleg a következőket:

1. A könyvtárügy egészében és a szakirodalmi tájékoztatásügyben — jóval határozottabban, mint az eddigi hasonló megmozdulások tették — a konferencia *ki-jelölte a fejlesztési hangsúlyokat*. Ebből a mi szempontunkból az a legfontosabb, hogy igencsak az első helyek egyikére került a nemzeti könyvtárak és az országos feladatkörű szakkönyvtárak (köztük a legfontosabb egyetemi könyvtárak) állományi, műszaki, szolgáltatási és személyi fejlesztésének a kérdése. Ennek indoklása két oldalról is megtörtént. A konferencia egyfelől azt húzta alá a könyvtárak szóban forgó mezőnyével kapcsolatban, hogy mivel a hazai szakirodalmi tájékoztatási szolgáltatások bázisa mindenekelőtt bennük található, ezt a bázist a növekvő igényeknek megfelelően az elkövetkező években is gazdagítani kell, s nem pedig elszegényedésre ítélni. Másfelől az is hangot kapott, hogy ezek az állományok elsődleges előfeltételei azon állampolgári jog realizálásának, hogy mindenki hozzáférhessen a számára szükségessé vált irodalomhoz.
2. Az eddigi jogszabályi alapokon *el kell érni, hogy a könyvtárügy és a szakirodalmi tájékoztatásügy igazi rendszerré váljék*. Ennek jegyében növelni kell az egyes intézmények egymáshoz való igazodó képességét, támogatni kell a kölcsönösen előnyös kooperációkat, élettel — munkával és szolgáltatásokkal — kell megtölteni mindazokat az „alakzatokat”, amelyeket a könyvtárügyi alapjogszabályok az együttműködés kereteiként tűztek ki. Mindennek az a megkövetelt vonzata, hogy a hierarchia különféle szintjein álló intézmények egymásról jobban tudva és egymásra erőteljesebben támaszkodva lássák el feladataikat. Az ehhez szükséges előfeltételek között a konferencia — mint szervező erő is — a műszaki előrehaladást, főként a számítástechnika és a mikrográfia alkalmazásában való átfogó előrelépést sorolta az első helyre.
3. Mint minden emberi szervezet, így a könyvtár- és szakirodalmi tájékoztatásügy is hajlamos a könnyebb ellenállás vonalán haladni, — ha hagyják. Az elmúlt évtized egyik kellemetlen tapasztalata éppen az volt, hogy sok tekintetben hagyták, ami azután szükségképpen vezetett el a konferencián sokat bíralt autarchikus törekvésekhez, átfedésekhez, no meg a „fehér foltokhoz”. Ebből kiindulva helyezett igen nagy súlyt a konferencia a *felügyelet valamennyi válfajának az erősítésére, mindenekelőtt az ágazati és a szakfelügyeletre*. E két utóbbi szakmai jellegű felügyeletnek sokkal intenzívebben, mint bármikor máskor, jelen kell lennie az ügy egészében: irányítania, ösztönöznie és — esetenként — korrigálnia kell fejlődését.

A „vezető könyvtárak fejlődésének preferálása + érdemi kooperáció + megerősödött felügyelet”-formula — megítélésem szerint — lehet három olyan pillére az ügy jövő felé vívő „sínjeinek”, amelyen szolgáltatásaink „vonatjai” gyorsabban haladhatnak majd át napjaink nehézségei fölött.

A konferencia e gyors értékelését és értelmezését bizonyára számos megbízhatóbb, alaposabb értékelés és értelmezés követi majd. Ám most nem a „tanító hivatali” funkció a legfontosabb, hanem a cselekvés. Már ma is, holnap is és minden holnapot követő holnapután is.

fti



A Magyar Unesco Bizottság munkaterve és akcióprogramja 1981–1983

Elkészült a Magyar Unesco Bizottság munkaterve és akcióprogramja 1981–1983 c. dokumentum, amely rövid bevezető után ismerteti a Nemzeti Bizottság fő feladatait, kapcsolatait más országok nemzeti bizottságaival, majd részletezi, hogy az egyes tudományterületeken milyen programokba, tevékenységi körökbe kapcsolódik bele Magyarország, ill. hogyan koordinálja a Nemzeti Bizottság ezt a részvételt.

A kiemelt tudományterületek a következők: nevelésügy, természettudomány, társadalomtudomány, kultúra és kommunikáció. Külön fejezet tartalmazza az Unesco Általános Információs Programja hazai végrehajtásának munkatervét, amelyet a Magyar Unesco Bizottság Általános Információs Program Albizottsága irányít.

A továbbiakban közreadjuk az Albizottság 1981. január 30-i ülésén elfogadott munkatervét (1. melléklet) és az Albizottság névsorát (2. melléklet).

A dokumentum végül a Magyar Unesco Bizottság tájékoztatói tevékenységéről számol be.

Pröhle Éva

1. melléklet

10. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓS PROGRAM

Szerzői Jog

10.1 A Szerzői Jogvédő Hivatallal együttműködve továbbra is közreműködünk az Unesco szerzői jogi programjának megvalósításában.

10.2 Biztosítani kívánjuk részvételünket a fontosabb konferenciákon, szakértői értekezleteken:

- a Szerzői Jogi Kormányközi Bizottság ülése (1981);
- kormányzati értekezlet a számítógépek és más eszközök használatából adódó szerzői jogi problémákról (1982);
- kormányzati értekezlet a folklór védelmével kapcsolatos szerzői jogi kérdésekről (1981, 1982);
- kormányzati értekezlet olyan művészeti és tudományos alkotásokkal kapcsolatos szerzői jogi kérdésekről, amelyek szerzői jogvédelme már lejárt (1982, 1983);